

i Landmandsbanken, godt og vel 790,000 Kr. stort, og Følgen deraf blev, at den Vettelse, som de tilsigtede at opnaa ved Konverteringen, kunde de først opnaa efter 8½ Marts Forløb, idet man gjorde Regning paa, at det vilde tage 17 Terminer, inden det Laan var afviklet, som man maatte stifte for at dække Kursdifferencen. I Samlingen 1890 blev der her i Tinget forelagt et Forslag, der gik ud paa, at det Tab, som Kreditforeningerne der havde lidt, skulde dækkes ved et Statstilskud, og det Beløb som der da var Tale om at skyde til, var 726,000 Kr. Der var flere, der toge Ordet under denne Sags Behandling, og det var en almindelig Velvilje, der gik igennem de forskellige Udtalelser, naar man undtager Udtalelserne fra Ministerbanken. Imidlertid kom Forslaget saa sent frem, — det var i Marts Maaned i Samlingen efter Valget, „Eftersamlingen“, som man kalder den — at det ikke naaede til 2den Behandling. Næret efter blev det forelagt igen, og det naaede da saa vidt, at der blev nedlagt et særligt Udvalg — det første Aar havde det været henvisst til Finansudvalget — og dette Udvalg afgav Betænkning. Udvalget delte sig i et Mindretal og et Flertal. Flertallet var ret snart paa det rene med, at saadan lige ud ad Landevejen at sige: Foreningerne have konverteret, i den Anledning have de stiftet Gæld, og det er Statskassens Sag at betale denne Gæld, gik ikke an, det lod sig vanskeligt motivere over for den Modstand, som man vidste vilde komme frem fra Regeringens Side, og som man kunde formode ogsaa var til Stede i Landstinget. Vi søgte derfor i det Udvalg at finde andre Udveje til at komme Kreditforeningerne til Hjælp; thi vi vare paa den anden Side ogsaa paa det rene med, at de burde støttes. Det Forhold, som Staten nu en Gang staar i til dem, gjorde det naturligt, at den ogsaa støttede dem i dette Tilfælde, men de forskellige Ting, som da vare oppe til Overvejelse, viste sig at være uigennemførlige. Der var f. Eks. Tale om at ty til Kreditforeningernes Reserverfond, men den var paa det Tidspunkt ikke tilstrækkelig stor til, at man burde gøre det — jeg kan her i Parentes indskyde den Bemærkning, at der nu muligvis kunde være Tale om at ty til den for at dække en Del af Restgælden, da den selvfølgelig er vokset i de mellemliggende Aar. Det endelige Resultat, Udvalgets Flertal kom til, var imidlertid det, at man jagde, at Statskassen bør tilskyde 300,000 Kr. til delvis Dækning af Gælden, og vi valgte ikke dette Beløb af 300,000 Kr. paa maa og saa, men paa Grundlag af de statistiske Oplysninger, som

Udvalget havde forskaffet sig, og hvorefter man havde faaet ud, at netop et saadant Beløb svarede til det, som disse Interessenter havde betalt for Pantebogsattester og erlagt i Stempel- og Tinglæsningsgebyrer; der var altsaa kun Tale om i Virkeligheden at tilbagebetale Husmandskreditforeningsinteressenterne det Beløb, de havde betalt i Stat ved Stiftelsen af Laanet. At der var nogen Grund til i dette ekstraordinære Tilfælde, her forelaa, at Staten traadte til, fandt vi fremdeles, og at det kunde ske billigtvis i denne Form, blev Resultatet af vore Overvejelser i Udvalget. Imidlertid kom Sagen nu heller ikke i den Samling til 2den Behandling, idet den foreløbige Betænkning, som Udvalget tilfillede den daværende højtserede Indenrigsminister (Jørgensen) ikke blev besvaret fra hans Side. Vi fik ikke Bested om, hvorvidt han ønskede Konference med Udvalget, og Følgen deraf blev, at Tiden trak i Langdrag; vi naaede henmod den Periode i disse Rigsdagsamlinger, hvor det gaar i Galopade, og en Sag som denne traadte i Skygge for andre store Sager. Men endelig i den tredje Samling kom Forslaget igen frem, det vil sige Tanken i det oprindelige Forslag kom igen frem, idet det Udvalgs Flertal, som jeg her har nævnt som Forslagsstiller, traadte sammen og forelagde et i Formen nyt Forslag. De Medlemmer, som forelagde det Forslag den Gang, vare Medlemmet fra Ribe (Bust), det daværende Medlem fra Skjoldlev (Harald Jensen), de to Medlemmer for Viborg Amts 3dje og 5te Valgkreds (Sloth og N. Nielsen) og Medlemmet fra Sorø (P. Christensen). Vi forelagde saa et Forslag, der støttede sig til det Resultat, vi som Flertal i Udvalget næret forud vare komne til. Det gik saa hurtigt igennem Tinget uden at blive henvisst til Udvalg og op til Landstinget. Men den Skæbne, der ventede Forslaget i Landstinget, var grumme ublid; det kom herved igen i Folketinget i en Stikelse, saa det næsten ikke var til at gentende. Hovedsagen i det oprindelige Forslag og ogsaa i det, vi sendte op til Landstinget, var jo det at komme de gamle Kreditforeningsinteressenter til Hjælp med en Understøttelse paa 300,000 Kr. paa Grunde, som jeg nu har refereret. Men denne Hovedhjørnesten i Loven, om jeg saa maa sige, blev strøget i Landstinget, hvorimod det Lovforslag, vi fik tilbage fra Landstinget, gik ud paa, at for Fremtiden skulde de ny tiltrædende Interessenter være fri for at betale Pantebogsattesten med det hidtil opkrævede Beløb, de skulde kun give 80 Ore i Stedet for 3 Kr. 90 Ore, og saa skulde i